Львівський інститут Міжрегіональної Академії
управління персоналом

Інститут регіональних досліджень НАН України

Суспільні трансформації і безпека: глобальний, національний та особистісний виміри

Матеріали доповідей Всеукраїнської
науково-практичної конференції
(м. Львів, 12 червня 2014 р.)

Суспільні трансформації і безпека: глобальний, національний та особистісний виміри: Матеріали доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції (12 червня 2014 р.). – Львів: Львівський інститут МАУП, 2014. – 280 с.

Рекомендовано до друку Вченою радою Львівського інституту МАУП (Протокол № 7/13/14 від 18 червня 2014 р.)

У збірнику представлені матеріали доповідей конференції, присвяченій проблемам суспільних трансформацій в Україні та світі. Досліджуються соціокультурний, економічний контекст суспільних трансформації у глобальному, національному та особистісному вимірах. Особлива увага зосереджена на проблемах соціалізації особистості та міграції людських ресурсів як чинників суспільних трансформацій та формування нового глобального світу.

Редакційна колегія:

Лелик Л.І.	директор Львівського інституту МАУП
Садова У.Я.	завідувач відділу соціально-гуманітарного розвитку регіону Інституту регіональних досліджень НАН України
Гринькевич О.С.	заступник директора з наукової роботи Львівського інституту МАУП
Гембара В.М.	завідувач кафедри фундаментальних дисциплін
Данилюк Л.Г.	завідувач кафедри менеджменту організацій
Дмишко О.С.	завідувач кафедри психології
Іляш О.І.	завідувач кафедри економіки
Крамченко Р.А.	завідувач кафедри фінансів, обліку та аудиту
Леськів М.М.	завідувач кафедри гуманітарних дисциплін

Комп'ютерний макет — викладач кафедри менеджменту організацій Львівського інституту МАУП **Іванюк У.В.**

© Львівський інститут МАУП

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. **СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ТА ПОЛІТИЧНИЙ КОНТЕКСТИ СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ**..... 8

Бубела Р.І. Принципи викладання другої іноземної мови у контексті явища міжкультурної комунікації..... 9

Катачина О.О. Мова-помічник адаптації українців у іншомовному суспільстві (на матеріалі чеської мови)..... 14

Кудрик Л.Г., Сурмяк Ю.Р. Психологічна готовність педагога до організації самовиховання особистості..... 15

Леськів М.М. Особливості політичної культури сучасної України..... 22

Матюшко Л.І. Світовий досвід та національні особливості формування громадянського суспільства в Україні..... 24

Сарабун О.Б. Екзистенційна відповідальність як спосіб соціалізації індивіда..... 30

Шайнер А.І. Ефективність вивчення іноземної мови на шляху до європейського та світового простору..... 32

Щербовських М.В. Мовна особистість та її формування у культурному просторі 35

СЕКЦІЯ 2. **СУСПІЛЬНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ**…….. 39

Дмишко О.С. Фактори формування та розвитку українського національного характеру..... 40

Дмишко О.С., Кулеша В.С. Фактори формування та розвитку національної свідомості та самосвідомості українців..... 42

Дмишко Х.А. Оцінка психо-емоційного стану у дітей з різним рівнем інтенсивності карієсу..... 45

Закалик Г.М., Завадка О.Г. Емоційне вигорання у медичних сестер різного профілю 47

Закалик Г.М., Ірш Л.А. Розвиток уяви як психологічної основи креативності у дітей старшого дошкільного віку..... 51

Закалик Г.М., Огоновська С.О. Особистісні відмінності підлітків..... 56

Компанович М.С. Психологічний компонент виникнення психосоматичних розладів у підлітковому віці..... 58

Компанович М.С., Зошій І.В. Соціально-психологічні аспекти

3. Лабунская В.А. О структуре личности /Вопросы психологи межличностного познания и общения. – Краснодар, 1983. – С. 63-71.

4. Леонгард К. Акцентуированные личности. Пер. с нем. – Ростов-н-Дону: изд-во Феникс, 2000. – 179 с.

5. Максименко С. Д., Максименко К. С, Папуча М. В. Психологія особистості. – К.: Видавництво ТОВ «КММ», 2007. – 296 с.

6. Прихожан А.М. Тревожность у детей и подростков: психологическая природа и возрастная динамика. – М. – Воронеж, 2000. – 304 с.

7. Трус И. Модель социально-педагогического сопровождения подростков с акцентуациями характера //Воспитание школьников. – 2003. – № 3. – С. 26-32.

8. Цылев В.Р. Об условиях, влияющих на становление характера // Вопросы психологи. – 2001. – № 5. – С. 128-135.

9. Шольц Ф. Ненормальности детских характеров. – М.: Наука, 1999. – 148 с.

М. С.Компанович, *викладач кафедри психології*
Львівського інституту МАУП

ПСИХОЛОГІЧНИЙ КОМПОНЕНТ ВИНИКНЕННЯ ПСИХОСОМАТИЧНИХ РОЗЛАДІВ У ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ

Особливістю науки XXI ст. є увага до сфер наукових зацікавлень які знаходяться на стику різних знань, особливо це стосується психології, яка вступає у зв'язки з різними природничими та медичними напрямками. Власне, до цього відносяться питання психосоматики які викликають зацікавлення як психологів так і медиків. На сьогодні уявлення про психосоматику значно ширше ніж просто трактування здоров'я та хвороби, воно розглядаючись як тілесне відображення душевного життя людини. Історичні вчення та сучасні дослідження виникнення, діагностики та психотерапії психосоматичних розладів покладено різні напрямки міждисциплінарних знань.

У сучасної діагностиці підліткових захворювань все частіше спостерігається тенденція до збільшення органічних дисфункцій в основі яких лежить психологічна дисгармонія астено-невротичного характеру (підвищена втомливість, дратівливість, плаксивість, головні болі, розлади сну, підвищення частоти серцебиття, зниження працездатності, неуважність та рухові розлади), що відповідають групам психосоматичних розладів. Ця ситуація спричинена різноманітними факторами впливу на організм людини у процесі дорослішання, як соціальних – навантаження на сферу пізнавальних процесів підлітка, навчання та соціальної адаптації, неоднозначне та здебільшого з негативними конотаціями відображення світових тенденцій розвитку суспільства в ЗМІ, як наслідок втрата підлітком відчуття соціальної захищеності та стабільності, до міжособистісних можемо віднести антагоністичні відносини між членами сім'ї, відсутність емоційної близькості, прояви жорстокості, як наслідок неповні сім'ї, ці фактори загострюють індивідуальну вразливість підлітка, що зумовлює витіснення цих проблем із внутрішніх переживань у тілесні форми прояву. Тому, надзвичайно важливим для психолога є вміння розпізнати емоційні переживання дитини витіснені у соматичні форми та вміння знаходити адекватні методи допомоги.

Теоретичне осмислення проблеми психосоматичних розладів визначається підходом не лише професійних але й творчих здібностей психолога.

Психосоматичні розлади мають у собі компоненту соціальної та сімейної дезадаптації підлітка. Тому, психосоматика в контексті психології порушує питання про те, який із шляхів формування професійного мислення був би найбільш успішним: звернення до множинних психологічних інтерпретацій соматичних захворювань; керування практичним досвідом аналізу на основі наукових знань; виокремлення певного загального принципу, який задає напр'ямок мислення психолога, як у практиці консультування так і в академічному дослідженні.

Поширеною причиною виникнення психосоматичних розладів у підлітків є різні етапи несприятливості в сім'ї, індивідуальна чутливість до стресових станів, різні прояви депресій: астенічна, тривожна, тужлива та змішані типи. Тому, специфіка психосоматичної психокорекції повинна базуватися на пинципах системності, індивідуалізації та опосередкованості. Слід наголосити, що ідеї загального дослідження висловлювалися ще з початку виникнення психоаналізу. Також відома в історії психології Вюрцбурзька школа, представники якої говорили про те, що істинне мислення є ненаочним, їхні міркування були на користь аргументу про те, що спроби візуалізувати зміст є глибинами його розуміння. Фактично, намагаючись зрозуміти специфіку функціонування органа, можна виокремити певну когнітивну схему, яка допоможе з'ясувати психічну символіку соматичного захворювання. Візуалізацію може бути застосовано не тільки у психологічному консультуванні, але й у визначенні спрямованості наукового дослідження психосоматичних проблем.

Психологічними особистостями підлітків із психосоматичними захворюваннями серцево-судинної системи є такі чинники:

● індивідуальна латентність та емоційна вразливість до стресових ситуацій; ● невротизація особистості у депресивній формі;

● акцентовані вияви таких рис особистості як ригідність, негативізм, асоціальність та аутизація, що теж може виникати в наслідком захворювання;

● підвищена схильність до нав'язливостей та фобій; ● схильність до заниженої самооцінки;

● високий рівень нейротизму, емоційної нестабільності та домінування холеричного типу темпераменту;

● несприятливість сімейної ситуації, конфліктність, тривожність та ворожість в сім'ї.

Також, психосоматичні серцево-судинні захворювання значною мірою зумовлені комунікативними проблемами. Існує безпосередній значущий зв'язок між типами захворюваннь, такими як: есенціальна артеріальна гіпертонія, ішемічна хвороба серця, порушення серцевого ритму, серцевий невроз страху, та особливостями емоційних станів підлітків.

Література

1. Антропов Ю. Ф., Шевченко Ю. С. Психосоматичиские расстройства и патологичиские действия у детей та подростков. / Ю. Ф. Антропов, Ю. С. Шевченко – М.: Издательство Института Психотерапии, Издательство НГМА, 2000. – С. 5-407.

2. Александер Ф. Психосоматическая медицина. Принципы и практическое прменение / Ф. Александер. – М.: Эксмо, 2002. – С. 56-108.

3. Алекситимия и методы ее определения при пограничных психоматических расстройствах: метод, пособие / Д. Б. Ересько, Г. С. Исурина, Е. В. Койдановский. – СПб, 2004. – С 23-59.

4. Бевз`як М. М. Збереження психологічного здоров’я дитини в умовах депривації / М. М. Бевз`як. // Психологічна газета 2007. № 14 /86/. С. 23 – 24.
5. Малкина-Пых И. Г. Психосоматика: справочник практического психолога / И. Г. Малкина-Пых. – М.: Эксмо, 2005. – 105-992 с.

М. С. Компанович, *викладач кафедри психології*
Львівського інституту МАУП
І. В. Зошій, *студентка Львівського інституту МАУП*

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ ЮРИСТА

На даному етапі розвитку суспільства найгостріше виникає потреба у правовому регулюванні не тільки стосунків між людьми щодо умов соціального життя. Актуальним стає створення ефективного механізму юридичного забезпечення відносин, що є результатом тієї чи іншої діяльності людини. Сама діяльність, завдяки своїм внутрішнім властивостям та соціальній ролі, стає об’єктом правового регулювання. Незважаючи на сталу структуру, вона є дуже різноплановою за своєю метою, предметом, об’єктом та умовами здійснення, що надає їй широкі можливості у чіткому розмежуванні певних юридичних понять.

Юридична діяльність, як окремий вид соціальної діяльності, також характеризується певними рисами. Вона відбувається у сфері дії права з використанням правових засобів, здійснюється спеціально уповноваженими на це суб'єктами, які володіють юридичними знаннями. Її метою є упорядкування, узгодження суспільних відносин по відношенню до вимог права, вирішення конкретних життєвих ситуацій та задоволення на цій основі індивідуальних, групових та загальнолюдських потреб та інтересів.

Юридична діяльність має організуючий характер, націлена на організацію дій інших суб'єктів і значною мірою пов'язана з державною діяльністю. Зміст юридичної діяльності у кожній конкретній ситуації складають окремі дії юристів, що націлені на досягнення бажаних правових результатів.

Юридична діяльність у багатьох ситуаціях виявляє елементи творчості, індивідуального підходу, винесення конкретного рішення на підставі загальної моделі поведінки.

Юридична діяльність своїм правовим впливом пронизує майже всі сфери суспільного життя, які підлягають правовому регулюванню. Таким чином, під юридичною діяльністю слід розуміти один з різновидів соціальної діяльності, який здійснюється юристами-фахівцями з метою отримання правового результату, задоволення законних потреб та інтересів соціальних суб'єктів у відповідності до вимог права.

Відповідно до загальних положень про психологію діяльності, юридична діяльність може бути як індивідуальною (проведення допиту свідків, потерпілих, бесіда адвоката з підозрюваним), так і груповою (спільне виконання слідчою групою поставленого перед нею завдання).

Аналізуючи психологічну природу юридичної діяльності слід зауважити, що працювати з людьми у форматі правового поля набагато складніше, ніж фізичними об’єктами, адже реакції людини на зауваження, її бажання, мотиви, емоції надзвичайно різноманітні. Іноді людина, для прикладу свідок, говорить одне, пише інше, думає про третє, а чинить ще інакше [1]. Подекуди він може